

Populație și demografie

Metadate

Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția generală statistică socială și demografie

Direcția statistică populației și migrației

1.2. Persoana de contact

Valentina Istrati, șef al direcției recensăminte

tel.: 0 22 40 31 24

e-mail: valentina.istrati@statistica.gov.md

Nina Cesnocova, consultant superior al direcției statistică populației și migrației

tel.: 0 22 40 31 10

e-mail: nina.cesnocova@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

07.02.2019

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

07.02.2019

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Sistemul indicatorilor statisticii în domeniul populației și demografiei sunt indicatorii numărului și creșterii populației, precum, mișcarea naturală (statistica vitală) și migratorie.

Sursa datelor despre numărul și procesele demografice o constituie cercetările statistice, în primul rând recensământul populației și sursele administrative.

Mișcarea naturală este caracterizată prin procesele demografice: naștere, deces, căsătorie, divorț, în baza datelor obținute în rezultatul gestionării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005.

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată de Agenția Națională pentru Sănătate Publică în corespundere cu Clasificarea internațională a maladiilor (CIM), revizia a 10-a.

Datele lunare operative despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate după locul înregistrării. Datele respective trimestriale și anuale sunt prezentate după locul domiciliului permanent al persoanei (pentru născuți, după locul domiciliului permanent al mamei).

Mișcarea migratorie este caracterizată prin procesele de emigrare și imigrare a populației, în baza datelor administrative deținute și furnizate de Agenția Serviciilor Publice și Ministerul Afacerilor Interne, în baza acordurilor bilaterale privind schimbul informațional ale acestor instituții cu Biroul Național de Statistică.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar.

Numărul populației prezente pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensământ și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensământului și anul de referință. Totodată se ia în considerație schimbarea numărului populației în urma reorganizării teritorial-administrative.

Numărul mediu anual al populației stabile – media aritmetică a numărului populației stabile la începutul anului de referință și la începutul anului viitor.

Numărul mediu anual al populației prezente – media aritmetică a numărului populației prezente la începutul anului de referință și la începutul anului viitor.

Născut-viu este produsul concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei, independent de durata sarcinii și care, după această separare, reprezintă un semn de viață (respirație, activitate cardiacă, pulsații ale cordonului ombilical sau contracții musculare dependente de voință).

Rangul născutului-viu se referă la ordinea numerică a unui născut-viu în raport cu numărul total de născuți-vii al mamei.

Decedat este persoana căreia i-au încetat definitiv funcțiile vitale după trecerea unui timp oarecare de la naștere.

Căsătorie este uniunea dintre un bărbat și o femeie, încheiată în concordanță cu legislația țării.

Divorț este desfacerea unei căsătorii încheiate legal, printr-o hotărâre definitivă a organelor judecătorești

Migrație – permutarea teritorială a persoanelor, însoțită de schimbarea locului de trai.

Imigrant – cetățeanul străin sau apatridul care a obținut dreptul de a se stabili cu traiul permanent sau temporar în Republica Moldova.

Emigrant – cetățeanul Republicii Moldova care au plecat peste hotarele ei pentru a se stabili cu traiul permanent sau temporar pe teritoriul altui stat.

Repatriat – cetățeanul Republicii Moldova și/sau persoana care s-a născut în Republica Moldova și urmașii acesteia, precum și persoana care anterior a locuit permanent pe teritoriul țării cel puțin 10 ani și are dreptul să se stabilească cu domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova în condițiile legii.

Rata de mortalitate infantilă indică numărul copiilor decedați în vârsta sub un an la 1000 de născuți-vii într-un an de referință.

Rata totală de fertilitate – numărul mediu de copii născuți de o femeie pe parcursul vieții sale fertile, în condițiile fertilității anului respectiv.

Rata brută de reproducere – numărul mediu de fete pe care l-ar naște o femeie, care nu ar fi supusă riscului mortalității, în cursul vieții sale fertile, în condițiile fertilității anului respectiv.

Speranța de viață – este o estimare a numărului mediu de ani pe care o persoană i-ar trăi, dacă ratele de mortalitate specifice pe vârste ale unui an de referință ar rămâne neschimbate pe parcursul întregii sale vieți.

Speranța de viață la naștere – numărul de ani pe care-i vor trăi în medie cei născuți în perioada respectivă, dacă în decursul vieții lor nivelul mortalității la fiecare vârstă va rămâne același, cum a fost în anul nașterii.

Coeficientul îmbătrânirii populației – numărul persoanelor în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori.

Indicele sarcinii demografice – numărul persoanelor în vârstă inaptă de muncă la 100 persoane în vârstă aptă de muncă.

Rata totală de dependență demografică reprezintă numărul de copii în vârstă de sub 15 și persoanelor vârstnice (în vârstă de 60 și peste) la 100 de persoane cu vârste între 15-59, la începutul anului de referință.

Rata de dependență a persoanelor tinere – raportul dintre tineri și persoanele de vârste 15-59 ani la începutul anului de referință.

Rata de dependență a persoanelor vârstnice – raportul dintre vârstnici și persoanele de vârste 15-59 ani la începutul anului de referință.

Rata specifică de mortalitate pe vârste – este frecvența deceselor pe vârste la 1000 persoane de vârsta respectivă.

Ratele mortalității standardizate – ratele ajustate înlătură efectul structurii diferite a populației ceea ce permite comparații valide între două sau mai multe populații.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului.

Sporul natural pozitiv (creșterea) – numărul născuților-vii depășește numărul decedaților.

Sporul natural negativ (scăderea) – numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

3.2.2. Unitatea de măsură

Datele exprimate în valori absolute: numărul persoanelor (populația pe sexe, vârste, născuți, decedați, căsătorii, divorțuri, populația stabilă și prezentă) sunt prezentate în persoane sau mii persoane.

Rata totală de fertilitate și Rata brută de reproducere sunt exprimate în unități cu precizie la nivelul zecimalelor.

Ratele mișcării naturale sunt exprimate în promile (‰).

Coeficienții (îmbătrânirii populației, sarcinii demografice) sunt exprimați în procente (%).

Unele variabile (vârsta, speranța de viață la naștere, durata căsătoriei) sunt exprimate în ani.

3.2.3. Formula de calcul

Calculul **numărului populației** este efectuat prin ecuația bilanțieră:

$$P_1 + (N - D) + (I - E) = P_2$$

Rata de natalitate

$$n = \frac{N}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de mortalitate

$$d = \frac{D}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de nupțialitate

$$c = \frac{C}{\bar{P}} \times 1000,$$

Rata de divorțialitate

$$div = \frac{Div}{\bar{P}} \times 1000,$$

Efectivul mediu al populației

$$\bar{P} = \frac{P_1 + P_2}{2}$$

unde:

P_1 – numărul populației la începutul anului;

P_2 – numărul populației la sfârșitul anului;

\bar{P} – efectivul mediu al populației;

N – numărul născuților;

D – numărul decedaților;

C – numărul căsătoriilor;

Div – numărul divorțurilor;

I – numărul imigranților;

E – numărul emigranților;

n – rata natalității;

d – rata mortalității;

c – rata nupțialității;

$div.$ – rata divorțialității.

Rata de mortalitate infantilă

$$RMI = \frac{D_0}{N} \times 1000$$

unde:

D_0 – decedați în vârstă sub 1 an în anul de referință;

N – născuți-vii în anul de referință.

Rata totală de fertilitate – suma ratelor de fertilitate pe grupe de vârstă:

$$RTF = n \sum_x F_x$$

unde:

RTF – rata totală de fertilitate

x – vârsta mamei la naștere;

n – lungimea intervalului de vârstă;

${}_n F_x$ – ratele de fertilitate specifice pe grupe de vârstă în intervalul de vârstă ($x, x + n$);

Coefficientul îmbătrânirii populației

$$\hat{I}m = \frac{P_{60+}}{P} \times 100,$$

unde:

$\hat{I}m$ – îmbătrânirea populației

P_{60+} – populația în vârstă de 60 ani și peste

P – numărul populației

Sarcina demografică sau raportul de dependență demografică

$$R_{dep.} = \frac{P_{sub\ v\am} + P_{peste\ v\am}}{P_{\hat{I}n\ v\am}} \times 100,$$

unde:

$R_{dep.}$ – raportul de dependență demografică

$P_{sub\ v\am}$ – populația sub vârsta aptă de muncă

$P_{\text{peste vam}}$ – populația peste vârsta aptă de muncă
 $P_{\text{în vam}}$ – populația în vârsta aptă de muncă
 VAM este 16-61 ani pentru bărbați și 16-56 pentru femei

Rata totală de dependență demografică

$$DR(t) = \frac{{}_{14}P_0(t) + P_{60+}(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

$DR(t)$ – rata totală de dependență demografică la începutul anului t .

${}_{14}P_0(t)$ – numărul populației în vârstă 0–14 ani la începutul anului t ;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vârstă 15–59 ani la începutul anului t ;

$P_{60+}(t)$ – numărul populației în vârstă 60 ani și peste la începutul anului t ;

Rata de dependență a persoanelor tinere

$$DR_{0-14}(t) = \frac{{}_{14}P_0(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

$DR_{0-14}(t)$ – rata de dependență a persoanelor tinere la începutul anului t ;

${}_{14}P_0(t)$ – numărul populației în vârstă 0–14 ani la începutul anului t ;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vârstă 15–59 ani la începutul anului t ;

Rata de dependență a persoanelor vârstnice

$$DR_{60+}(t) = \frac{P_{60+}(t)}{{}_{59}P_{15}(t)} \cdot 100,$$

unde:

t – anul

$DR_{60+}(t)$ – rata de dependență a persoanelor vârstnice la începutul anului t ;

${}_{59}P_{15}(t)$ – numărul populației în vârstă 15–59 ani la începutul anului t ;

$P_{60+}(t)$ – numărul populației în vârstă 60 ani și peste la începutul anului t ;

Vârsta medie a populației – se determină ca media aritmetică a mijloacelor intervalelor, ponderată cu numărul persoanelor de vârsta respectivă, după formula:

$$V = \frac{\sum (x + 0,5) P_x}{\sum P_x}$$

unde:

x = vârsta în ani împliniți;

P_x = populația în vârsta de x ani;

0,5 = constantă (jumătate de an, considerată drept echivalent mediu al variației abaterilor față de data exactă a împlinirii unei vârste oarecare);

Rata specifică de mortalitate pe vârste – raportul dintre numărul cazurilor de deces la o anumită grupă de vârstă în anul de referință și numărul mediu al populației de aceeași vârstă.

3.3. Clasificările utilizate

Medii de reședință, profil teritorial (unitățile administrativ-teritoriale): Datele sunt grupate conform Clasificatorului unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărârea Departamentului Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003. Pus în aplicare de la 03.09.2003.

Cauze de deces: Clasificarea Statistică Internațională a Maladiilor, revizia a 10-a OMS.

3.4. Sfera de cuprindere

3.4.1. Acoperirea sectorială

Nu este aplicabil.

3.4.2. Populația statistică

Total populație.

3.4.3. Geografică

Informația este elaborată și diseminată fără datele localităților din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.

3.4.4. Temporală

Numărul populației

- Național: mediul urban, mediul rural 1950-2007; pe sexe și medii – 1970-2018; pe sexe și vârste 1980-prezent
- Regiuni de dezvoltare: 2006–2018
- Raioane: 1980-1999; 2002–2018
- Municipii, orașe: 1980–2018
- Sate: 1959, 1970, 1979, 1989, 2004, 2014 (la data efectuării recensămintelor populației)

Mișcarea naturală

- Național (mediul urban, mediul rural): 1940, 1946, 1950 – 2017
- Raioane: 1989-2017 (în hotarele raioanelor din anii respectivi), excepție anii 1999 – 2002 – județe
- Municipii, orașe: 1989 – 2017
- Regiuni de dezvoltare: 2006 – 2017

Mișcarea migratorie

- Numărul emigranților pe vârste sexe și țara de destinație: 2000-2017
- Numărul imigranților pe vârste, țara de emigrare și scopul sosirii: 1992-2017
- Numărul repatriaților: 1992 -2017

3.5. Nivelul de dezagregare

Numărul populației pentru anii intercenzitari:

- Numărul populației stabile la începutul anului (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul populației prezente la începutul anului (pe raioane, medii și localități)
- Numărul mediu anual al populației stabile (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul populației stabile pe sexe și vârste la începutul anului (pe raioane, medii și localități urbane)
- Numărul mediu anual al populației stabile pe sexe și vârste (pe raioane, medii și localități urbane)

Statistica vitală

Tabelele despre natalitate:

- Născuți-vii după situația juridică și sex pe medii și raioane
- Născuți-vii după starea juridică, sex și vârsta mamei pe medii și raioane
- Născuți-vii după starea juridică și vârsta tatălui pe medii și raioane
- Născuți-vii după rangul născutului și vârsta mamei pe medii și raioane
- Născuți-vii după durata căsătoriei (la mamele care au născut pentru prima dată) pe medii și raioane

- Născuți-vii după sex, greutatea la naștere și durata sarcinii pe medii și raioane
- Născuți-vii după grupa de vârstă părinților pe medii și raioane
- Născuți-vii pe localități
- Rata natalității pe medii și raioane

Tabelele despre mortalitate:

- Repartiția decedaților după sex și anul nașterii pe medii și raioane
- Repartiția decedaților după sex și vârstă pe medii și raioane
- Repartizarea decedaților după starea civilă și grupa de vârstă pe medii
- Mortalitatea infantilă după sex și vârstă (zile și luni) pe medii
- Decedați în vârstă sub 5 ani pe sex, vârstă și anul nașterii pe medii
- Rata mortalității generale pe sexe pe medii
- Rata mortalității infantile pe sexe pe medii
- Rata mortalității infantile pe medii și raioane
- Rata mortalității copiilor în vârstă sub 5 ani pe sexe pe medii
- Rata mortalității materne pe medii
- Rata mortalității pe grupe de vârstă și sexe pe medii
- Decedați pe principalele clase ale cauzelor de deces pe vârste și sexe pe medii
- Decedați pe principalele clase ale cauzelor de deces pe sexe și raioane
- Ratele mortalității pe principalele clase ale cauzelor de deces pe vârste și sexe
- Numărul decedaților pe localități

Tabelele despre nupțialitate:

- Căsătorii după starea civilă a soților înainte de căsătorie pe medii
- Căsătorii după starea civilă a soților înainte de căsătorie și grupa de vârstă pe medii și raioane
- Căsătorii după grupa de vârstă a soților (căsătorii încheiate pentru prima dată) pe medii
- Căsătorii după naționalitatea soților pe medii
- Numărul căsătoriei și vârsta soților pe medii și raioane
- Rata nupțialității pe medii și raioane

Tabelele despre divorțialitate:

- Divorțuri după grupa de vârstă a soților pe medii și raioane
- Divorțuri conform duratei căsătoriei pe medii
- Divorțuri conform numărul copiilor comuni pe medii și raioane
- Divorțuri după naționalitatea soților pe medii
- Numărul divorțului și durata căsătoriei pe medii

Tabelele generalizatoare privind mișcarea naturală a populației

- Date despre mișcarea naturală pe luni pe medii
- Repartizarea născuților și decedaților după naționalități pe medii
- Repartizarea născuților, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor după sex și cetățenie pe medii

Statistica migrației

- Repartizarea imigranților conform cetățeniei, naționalității și scopului sosirii
- Repatriați pe țări
- Emigranții conform țării de destinație pe sexe, grupe de vârstă, starea civilă, nivelul de instruire
- Migrația populației peste hotare pentru angajarea la muncă prin contract, pe sexe, în profil teritorial
- Repartizarea refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară și solicitanților de azil conform țărilor de origine, pe sexe și grupe de vârstă

Calculule demografice:

- Coeficientul îmbătrânirii populației pe sexe (pe raioane și medii)
- Vârsta medie a populației pe sexe (pe raioane și medii)

- Sarcina demografică pe țară
- Raportul de dependență demografică (pe raioane)
- Rata totală de fertilitate (pe raioane și medii)
- Rata brută de reproducere a populației pe medii
- Rata-netă de reproducere a populației pe medii
- Fertilitatea feminină pe grupe de vârstă (pe raioane și medii)
- Vârsta medie a mamei la naștere (pe raioane și medii)
- Speranța de viață pe sexe (pe raioane și medii)
- Speranța de viață la naștere și anumite vârste, pe sexe și medii
- Ratele mortalității standardizate pe cauze de deces, sexe și grupe de vârstă

Datele lunare despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate în profil pe raioane, municipii și regiuni de dezvoltare însă fără repartizarea pe medii (urban, rural).

Datele trimestriale și anuale sunt prezentate în profil pe raioane, municipii și regiuni de dezvoltare cu repartizarea pe medii (urban, rural).

3.6. Periodicitatea diseminării

Lunară, trimestrială, anuală.

Datele lunare despre numărul născuților înregistrați, decedaților, căsătoriilor și divorțurilor sunt prezentate după locul înregistrării.

Datele trimestriale și anuale sunt prezentate după locul domiciliului permanent al persoanei (pentru născuți, după locul domiciliului permanent al mamei).

3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)

Lunar – a 10-a zi după luna de raportare

Trimestrial – a 60-a zi după trimestrul de raportare

Anual:

aprilie – date finale despre statistica vitală;

mai – date finale despre numărul populației;

mai – calculele demografice: tabelele natalității și mortalității, coeficientul îmbătrânirii populației, indicele sarcinii demografice;

iunie – calculele demografice: vârsta medie a populației;

iulie – ratele mortalității standardizate.

Mai multe detalii vedeți la p.3.5

3.8. Revizuirea

Lunare – peste o lună după luna de raportare

Trimestriale – peste o lună după trimestrul de raportare

Anuale – datele diseminare în aprilie-iulie sunt finale (vedeți p.3.7)

3.9. Perioada de referință

Populație: la începutul / la sfârșitul anului, medie anulă

Mișcarea naturală: luna, trimestrul, anul

Mișcarea migratorie: migrația internă – trimestrul, anul; mișcarea internațională - semestrul, anul

Calculele demografice: anul

4. Colectarea și procesarea datelor

4.1. Sursa de date

4.1.1. Cercetări statistice

Recensământul general al populației

4.1.2. Surse administrative

Elaborarea datelor privind mișcarea naturală și migratorie a populației este bazată pe sursele administrative de date deținute de următoarele instituții de stat:

Pentru elaborarea datelor privind statistica vitală:

- Agenția Serviciilor Publice (ASP)
- Agenția Națională pentru Sănătate Publică

Pentru elaborarea datelor despre mișcarea migratorie:

- Agenția Serviciilor Publice (ASP)
- Ministerul Afacerilor Interne(MAI)

Datele privind mișcarea naturală a populației (naștere, deces, căsătorie, divorț) sunt obținute în rezultatul gestionării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun de către Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005.

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată de Agenția Națională pentru Sănătate Publică.

4.1.3. Estimări

Estimări sunt efectuate de către BNS la calculul numărului populației:

- *prezente pentru anii intercenzitari*, în baza rezultatelor ultimului recensământ și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensământului și anul de referință.
- pe unități teritorial-administrative în total și repartizarea pe grupe de vârstă, din lipsa datelor relevante despre mișcarea migratorie internă și externă a populației

4.2. Caracteristica cercetării statistice

4.2.1. Obiectiv și scurt istoric

1. Recensământul populației

Recensământul general al populației este principala operațiune statistică de formare a resurselor informaționale vizând numărul populației țării, repartizarea ei teritorială în corespundere cu caracteristicile demografice, socioeconomice, naționale, lingvistice, nivelului de instruire, precum și fondul de locuințe și condițiile de trai ale populației.

Recensământul este una dintre cele mai laborioase și de anvergură lucrare statistică. Aceasta implică cartografierea întregii țări, recrutarea și instruirea personalului de recensământ, realizarea unei campanii publice de informare, colectarea de informații individuale, prelucrarea complexă a datelor din chestionare, precum și analiza și diseminarea rezultatelor obținute.

Recensăminte ale populației au fost realizate în anii 1959, 1970,1979,1989, 2004 și 2014.

Rezultatele recensământului populației din 2004 sunt plasate pe pagina oficială a BNS <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=263&id=2208>, <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&>.

În perioada 12-25 mai 2014, a avut loc cel de-al doilea recensământ de la declararea independenței Republicii Moldova. Inovație a acestui recensământ a constituit că pe lângă recenzarea populației, s-au înregistrat și toate locuințele din țară, indiferent de situația ocupării lor. RPL 2014 a fost efectuat, în baza legii nr.90 din 26.04.2012 cu privire la RPL în anul 2014, în conformitate cu recomandările Conferinței Statisticienilor Europeni pentru RPL, runda 2010. Organizarea și efectuarea recensământului a fost coordonată și monitorizată de către Comisia națională pentru recensământul populației și al locuințelor, instituită prin Hotărârea de Guvern nr. 967 din 21.12.2012 și condusă de primul-ministru al Republicii

Moldova. La 31 martie 2017 au fost diseminate rezultatele finale ale RPL, pe pagina oficială a BNS <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=479>.

2. Statistica vitală

Infrastructura existentă a sistemului de înregistrare a actelor stării civile și statistica mișcării naturale a populației asigură gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Agenția Serviciilor Publice, Agenția Națională pentru Sănătate Publică și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA.

Responsabilitatea de eliberare a certificatelor medicale constatatoare ale nașterii/decesului ține de CNMS
Responsabilitatea de înregistrare a actelor stării civile ține de ASP, iar sistemul statisticii mișcării naturale a populației – de BNS.

Începând cu 1997 pînă la finele anului 2014, pentru colectarea informației juridice și pentru colectarea informației statistice în domeniul demografiei au fost utilizate: actele de înregistrare și buletinele statistice completate la ele despre naștere, deces, căsătorie, divorț. Formularele de evidență statistică primară a proceselor demografice au fost elaborate reieșind din necesitățile în datele statistice naționale despre mișcarea naturală a populației.

Pînă la introducerea acestor formulare a durat o mare muncă organizatorică, care s-a efectuat în strînsă colaborare cu Centrul Național de Management în Sănătate al Ministerului Sănătății și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Serviciul Stare Civilă al Ministerului Justiției. O deosebită atenție s-a acordat aspectului confidențialității datelor individuale, organele statistice asigurînd utilizarea lor numai în scopuri statistice.

Începând cu 1 ianuarie 2015, BNS a renunțat la buletinele statistice pe suport de hârtie și produce statistici despre mișcarea naturală a populației utilizînd numai datele primite în format electronic de la ÎS, CRIS „Registru” în conformitate și în condițiile Contractului de prestare a serviciilor informaționale nr. 159-I din 24 noiembrie 2008, încheiat între MTIC și BNS.

3. Statistica migrațională

În baza contractului privind schimbul reciproc de informație Biroul Național de Statistică obține de la Agenția Servicii Publice în formă de tabele informația stipulată în acordul bilateral despre mișcarea populației atât în cadrul țării cât și peste hotarele ei, cu unele caracteristici ale migrantilor: sexul, vârsta, starea civilă, nivelul de instruire.

Ministerul Afacerilor Interne a preluat funcțiile ce țin de invitații, gestionarea fluxului de intrare a străinilor în Republica Moldova, eliberarea și prelungirea vizelor, acordarea statutului de repatriat și de imigrant, a funcțiilor referitoare la azil și refugiați. Trimestrial BNS primește informația corespunzătoare în formă de tabele.

4.2.2. Unitatea statistică

Unitatea de înregistrare este persoana: sunt înregistrate toate persoanele – locuitorii țării, persoanele născute, decedate, căsătorite, divorțate și persoanele care au schimbat domiciliul permanent sau temporar.

4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare

Recensămîntul populației și înregistrările demografice se efectuează pe bază exhaustivă.

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Recensămîntul populației – ca regulă, o dată la 10 ani

Statistica curentă – lunară.

Mai multe detalii vedeți la p.3.5

4.2.5. Colectarea datelor

1. Recensămîntul populației

Metoda de înregistrare la recensăminte constituie înscrierea informațiilor în chestionarele de recensămînt de către recenzori pe baza declarației respondenților (a capului gospodăriei sau a altei persoane majore), fără solicitarea unor documente de confirmare. Personalului de recensămînt îi este

interzis de a solicita alte informații, decât cele care fac obiectul recensământului. Recenzarea populației se face la reședința obișnuită a persoanelor. Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare (în scopul recreerii, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.). Reședința obișnuită, de regulă, se consideră în acea localitate, în care persoana petrece cea mai mare parte din timpul său, indiferent dacă coincide sau nu cu adresa indicată în Registrul de stat al populației sau în orice alt document de identitate.

În cazul în care unul sau mai mulți membri ai gospodăriei casnice lipsesc, informațiile au fost furnizate de un membru major al gospodăriei. Informația despre copiii minori a fost furnizată de către părinți sau alt membru major al gospodăriei. Pentru persoanele aflate în incapacitate să răspundă/participe la interviu, informațiile au fost furnizate de către reprezentantul legal (tutore, curator).

În scopul asigurării cuprinderii tuturor persoanelor la recensământ, în municipii și orașele mari au fost organizate secții de recensământ staționare, unde orice persoană majoră, care nu dorea să accepte interviul în gospodăria sa sau nu era în orele de zi acasă, etc., putea furniza informații despre sine, despre membrii gospodăriei și locuinței sale pentru completarea chestionarelor de recensământ.

Recenzarea clădirilor spațiilor colective de locuit, în care este instituit regim restricționat de acces, și a persoanelor cu reședință obișnuită în acestea, s-a efectuat de către recenzori special selectați din cadrul personalului instituțiilor respective de către administrația acestora.

Recenzarea militarilor în termen, a persoanelor aflate în instituțiile penitenciare și în centrele de triere și a altui contingent special plasat pe teritorii cu restricții de acces al persoanelor civile, s-a efectuat de către recenzori selectați de administrația autorităților publice, care gestionează instituțiile respective.

2. Statistica vitală și migrațională

Infrastructura existentă a **sistemului de înregistrare a actelor stării civile și statistica mișcării naturale** a populației asigură gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către ASP, ANSP și BNS - instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict determinate.

Responsabilitatea de eliberare a certificatelor medicale constatatoare ale nașterii/decesului ține de ANSP. Responsabilitatea de înregistrare a actelor stării civile ține de ASP (SSC), iar sistemul statisticii mișcării naturale a populației – de BNS.

BNS asigură recepționarea și verificarea corespunderii informației din raportul statistic nr. 97 și formularele electronice, precum și evaluează calitativ datele recepționate.

4.3. Procesarea și compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Datele sunt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă, temporală și cu alte date.

În scopul controlului corectitudinii completării informației primite, BNS efectuează verificarea corectitudinii completării datelor statistice primite, cum ar fi spre exemplu: corespunderea datei nașterii copilului și vârstei părinților; vârstei părinților și datei căsătoriei; vârstei persoanelor și nivelul de instruire, sau statutul ocupațional; durata sarcinii și greutatea copilului la naștere; starea civilă a mamei și situația juridică a nou-născutului; vârsta soților și numărul de căsătorii sau divorțuri etc.

În cazul constatării de către BNS a diferențelor vizând datele din actele de stare civilă prezentate conform formularelor statistice (nr.97) acestea vor fi semnalate Serviciului Stare Civilă în vederea explicării și corectării inexactităților stabilite.

4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor

Compilarea datelor privind numărul și mișcarea naturală și migratorie a populației se efectuează de către BNS, după prelucrarea, analiza și validarea datelor obținute din sursele administrative de date.

4.3.3. Ajustările

Nu se efectuează ajustări.

4.3.4. Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale aprobate de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite în 1992 (și de Comisia de Statistică/ ONU în 1994), precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială.

În activitatea de producere a informației statistice, o importanță primordială este acordată asigurării calității înalte a datelor.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a realizării fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică, instituții responsabile pentru realizarea anumitor etape ale FIA, atribuțiile cărora sunt strict stipulate în Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Nu este aplicabil.

4.4.2. Erori de eșantionare

Nu este aplicabil.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

Datele statistice obținute prin cercetare statistică exhaustivă bazată pe date administrative sunt parțial în corespundere cu recomandările internaționale în vigoare, în special cu „Principii și recomandări pentru statistica stării civile - ONU” (ST/ESA/STAT/SER.M/19/Rev.3 New York, 2014).

Elaborarea informației despre mortalitate pe cauze de deces este efectuată în corespundere cu Clasificarea internațională a maladiilor (CIM), revizia a 10-a.

Nu sunt îndeplinite toate recomandările ONU în domeniul statisticii migrației internaționale (New York, 1998, Revizia 1) ce țin de metodologia de înregistrare a migranților după durata absenței/ prezenței și țara domiciliului obișnuit.

5.2. Comparabilitatea în timp

Indicatorii în profil teritorial (în special pe raioane) nu sunt comparabili întru totul în timp din cauza schimbărilor administrativ - teritoriale. În a.1999-2002 datele statistice pe raioane nu sunt disponibile, fiind prezentate doar pe județe - unitățile administrativ-teritoriale de nivelul 2 existente în perioada nominalizată.

Schimbările metodologice s-au referit la indicatorul *mortalitatea infantilă*. Începând cu 1 ianuarie 2008, în rezultatul alinierii la standardele europene privind statistica copiilor nou-născuți, sunt înregistrați și copii cu masa de la 500 gr și de la 22 săptămâni gestație. (până la 01.01.2008 erau înregistrați copii cu greutatea de 1000 gr și peste și după a 30-a săptămâna încheiată de gestație). Începând cu 1 ianuarie 2015, intensitatea mortalității infantile se stabilește pe baza relației numărului de decese înregistrate în perioada de timp care face obiectul analizei și numărul născuților vii în aceeași perioadă de timp.

5.3. Coerența cu alte statistici

Coerența statisticii curente (populație stabilă și prezentă) cu datele din recensământul populației:

Diferențe în concepte: La recensământul populației sunt înregistrate toate persoanele cu reședința obișnuită (de facto), care poate să nu coincidă cu adresa indicată în buletinul de identitate, iar statistica curentă se bazează pe domiciliul înregistrat conform buletinului de identitate.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului statisticii oficiale și stabilește cadrul juridic pentru dezvoltarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticii oficiale (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității, obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniaza indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială www.statistica.md, rubrica Despre BNS (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Gestionarea fluxului informațional integrat (FIA), administrat în comun și în strânsă colaborare de către Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și Biroul Național de Statistică este realizată în corespunderea cu actul interdepartamental aprobat de instituțiile în cauză - Ordinul comun nr. 44/347/100 din 11.10.2005

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sînt considerate confidențiale:

- a) datele care pot fi obținute din surse public accesibile conform legislației;
- b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;
- c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituții și organizații finanțate din buget, prezentate la solicitarea autorităților administrației publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sînt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care

se referă la 1–3 unități statistice.”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă..

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

Conform art.12 al Legii cu privire la recensământul populației și al locușilor în anul 2014 nr.90 din 26.04.2012, datele din chestionarele de recensământ constituie o informație confidențială, care nu poate fi divulgată și care va fi utilizată exclusiv în scopuri statistice. Datele obținute în cadrul recensământului nu pot fi utilizate în scopuri care ar putea aduce prejudiciu moral sau material persoanei ori ar putea împiedica realizarea drepturilor și libertăților sale. Prelucrarea datelor din chestionarele de recensământ se efectuează cu condiția anonimizării obligatorii a datelor, asigurării protecției împotriva accesului neautorizat și prevenirii sustragerii, pierderii, denaturării sau falsificării.

Funcționarii organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ai autorităților administrației publice locale, personalul temporar pentru recensământ, precum și alte persoane care, corespunzător atribuțiilor de serviciu, au acces la datele despre populație și locuințe ce se conțin în chestionarele de recensământ și care au admis pierderea, divulgarea, falsificarea sau au contribuit la falsificarea lor poartă răspundere în conformitate cu prevederile legislației (art.13 al Legii 90/2012).

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul organelor statisticii oficiale, recenzorii, interviatorii și alte persoane care, conform atribuțiilor de serviciu, au acces direct la date individuale sunt obligați să păstreze confidențialitatea lor, să nu o divulge sub nici o formă, inclusiv după ieșirea din funcția respectivă, fapt consemnat în angajamentul semnat de fiecare colaborator al BNS.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de emiterie

Anual este elaborat Calendarul de emiterie a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de emiterie

Calendarul de emiterie a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.md.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

- a) Producătorii de statistici oficiale sînt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- b) Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.;

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.md, rubrica Despre BNS / Acte legislative și normative (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>).

Pagina web a BNS www.statistica.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea

<p>accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.</p> <p>Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS se plasează pe pagina oficială.</p>
<p>8.2. Formatul diseminării</p>
<p>8.2.1. Informații operative / Note analitice</p> <p>Informațiile operative și notele analitice sunt publicate pe pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubrica Comunicate de presă, conform Calendarului de emitere a comunicatelor de presă.</p>
<p>8.2.2. Publicații</p> <p>Publicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mișcarea naturală a populației (ultima ediție 2016) – Populația și procesele demografice în Republica Moldova (ultima ediție 2009) – Populația Republicii Moldova în profil teritorial, pe vârste și sexe la 1 ianuarie (ultima ediție 2012) – Femei și bărbați în Republica Moldova (ultima ediție 2012) – Copiii Moldovei (ultima ediție 2016) – alte publicații statistice: Anuarul statistic; Statistica teritorială; Breviarul statistic, etc. <p>Acces la publicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> – în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&) – pe suport de hârtie – în biblioteca BNS (mai multe detalii la adresa http://www.statistica.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=2400) <p>sau pot fi procurate la oficiul BNS (mai multe detalii la adresa www.statistica.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=2219)</p>
<p>8.2.3. Baze de date/serii de timp</p> <ul style="list-style-type: none"> - Banca de date statistice http://statbank.statistica.md, domeniul <i>Populația si procesele demografice</i> - Pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubricile: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Comunicate de presă</i> • <i>Statistici pe domenii / Populația si procesele demografice</i> • <i>Produse și servicii / Publicații / Populație;</i> - Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS): http://www.statistica.md/SDDS/NSDP/ .
<p>8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale</p> <p>Chestionare se transmit către ONU, CEE a ONU, Eurostat, CSI.</p>
<p>8.2.5. Solicitări de date suplimentare</p> <p>BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.md rubrica Produse și servicii / Solicitare de informații statistice http://www.statistica.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro.</p>

<p>9. Referințe (link-uri) utile</p>
<p>9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia</p> <p>Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.md, rubrica Metadate (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&).</p>

9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare

Rapoartele de evaluare a BNS sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739>).

9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor

Sondajele de opinie ale utilizatorilor sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740>).

9.4. Alte referințe utile

Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS) al FMI	http://www.statistica.md/SDDS/?lang=ro
--	---

Baza de date EUROSTAT	http://ec.europa.eu/eurostat/data/database
-----------------------	---

Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/
--	---